

عقب افتادگی نسل جوان از بلوغ اجتماعی

جوانانی که ناتمام مانده‌اند

جوان

■ مصطفی هاشمی‌نسب*

قاب اول: سر و وضع ششیکی دارد. قد و قیافه‌اش را هم که نگاه می کنی جوان کاملی به نظر می آید. از تحصیلاتش می پرسسی و می گوید که ترم‌های آخر دانشگاه را می گذرانند. تا اینجا کار همه چیز طبق تصور از یک مرد جوان بیست و چند ساله که در آستانه فارغ التحصیلی قرار دارد پیش می رود، تا اینکه بر سر موضوعی پیش با افتاده بزبان در جمع باز می شود و همه پتنه وجودش را روی آب می یزد! نحوه گفتار، رفتار و حرکات خود خواهانه‌اش در جمع به قول معروف آنقدر توی ذوق می زند که نقطه پایانی می شود بر همه بر داشت‌ها و تصوراتی که می توانست از

■ بلوغ اجتماعی چیست؟

همه توقعات و انتظار هایی که بر اساس هنجارها، ارزش‌ها، آداب و در یک کلام فرهنگ جامعه از رفتار یک فرد متناسب با سن، جایگاه و پایگاه اجتماعی‌اش وجود دارد، مفهومی را شکل می دهد که از آن با عنوان «بلوغ اجتماعی» یاد می شود. رشد اجتماعی، تکامل ارتباطات اجتماعی فرد است که با گروه و هنجارهای اجتماعی هماهنگ باشد. بلوغ اجتماعی بیشتر بر توانایی فرد در مواجهه و سازگاری با محیط اجتماعی در حال تغییر دلالت دارد. به عبارتی دیگری می توان گفت بلوغ اجتماعی بر نحوه عملکرد فرد در فعالیت‌های روزانه که بر پایه شایستگی‌های شخصی، سازگاری و انعطاف پذیری اجتماعی شکل می گیرد تأکید دارد.

این مفهوم زمانی برای یک فرد تأیید می شود که آن شخص بتواند ضمن پایبندی به هنجارها و قوانین اجتماعی که در آن زندگی می کند، با دیگران ارتباطی صحیح، سالم و موفق برقرار کند. وقتی کسی از بلوغ اجتماعی صحبت می کنیم منظورمان جایگاه فرد در جامعه است. اینکه یک فرد بتواند در اجتماع به شکل صحیح و به صورت فعال حضور داشته و در ارتباطاتش با دیگر افراد موفق باشد، به عنوان عضوی از یک جامعه مسئولیت و وظایف خود را بر عهده بگیرد و مطابق با قانون رفتار کند.

■ مراحل بلوغ اجتماعی

بطور کلی می توان گفت بلوغ اجتماعی از طریق شناخت مفاهیم مختلفی که در مراحل زیر دسته بندی شده‌اند به دست می آید:

مرحله اول) شناخت خود، انسان و جامعه:

خودشناسی و انسان شناسی یکی از کلیدهای رسیدن به رشد و بلوغ اجتماعی است. در یک جامعه غیر طبیعی همه انسان‌ها خود را کامل ترین، پاک ترین،باهوش ترین، زیباترین و در یک کلام بهترین می دانند اما این هرگز نمی تواند واقعیت داشته باشد، بلکه یک جامعه از ترکیب اجزای متفاوت به وجود می آید و همین تفاوت هاست که موجب تکامل جامعه می شود. تفاوت‌های شنا گاهی خوب و گاهی بد است اما مهم این است که با شناخت خود و دیگران برای درک بیشتر و در خدمت گرفتن تفاوت‌ها کمک کنید.

مرحله دوم) شناخت مفهوم آداب و روابط اجتماعی:

زبان مشترک هر جامعه‌ای آداب و روابط اجتماعی آن جامعه است و ما هیچ گاه نمی توانیم همه ایده‌آل های خود را بر دیگران، محیط و جامعه‌مان تحمیل کنیم و نهایت منجر به رعایت فضیلت‌ها و ارزش‌های اخلاقی مانند ایثار، تعاون، گذشت، سخاوت، مهربانی و... در سطح جامعه خواهد شد و فرد و جامعه را به سعادت حقیقی رهنمون می سازد. اگر این مراحل را به صورت نسبی در خود متبلور می بینید، شما به میزان مناسبی از رشد و بلوغ اجتماعی دست یافته‌اید و می توانید روی توانایی‌های خود برای زندگی اجتماعی و تشکیل زندگی حساب کنید.

■ نشانه‌های بلوغ اجتماعی

اگر به دنبال این هستید که یکی از اطرافیانان را در خصوص بلوغ اجتماعی ارزیابی کنید، می توانید از مطالب زیر استفاده کنید. به صورت معمول فردی که

سبک زندگی

سبک زندگی ۸۸۶۹۸۴۷۱

“

یکی از نکات حائز اهمیت درباره بلوغ اجتماعی این است که همه مهارت‌های مربوطه از جمله پایبندی به مقررات و هنجارهای اجتماعی، قدرت تعامل و برقراری ارتباط مناسب، قدرت تشخیص، قدرت تصمیم گیری و... همگی در چارچوب ارزش‌ها و هنجارهای جامعه مشخص می‌شود، یعنی اگر کنش‌های فردی و اجتماعی فرد بیش از اندازه خارج از آداب، ارزش‌های اجتماعی و خلاف هنجارهای رایج جامعه باشد، به نحوی که اطرافیان‌ش او را به اصطلاح رایج فردی مبادی آداب ارزش یابی نکنند، تا رسیدن به بلوغ اجتماعی فاصله دارد

“

نحوه رفتارشان هستند و نه... در یک کلام رفتار و کردارشان بیشتر شبیه دختر بچه‌های ابتدایی آن‌هم از نوع لوشان است تا یک دختر جوان دانشجو.
اگر چه شاید تصاویر قابل شده‌ای که در بالا مقابل دیدگان تان قرار گرفت تصویر قالب موجود در جامعه نباشد اما فراوانی آن به اندازه‌ای هست که همه ما تجربه مواجهه با چنین تصاویری را بارها و بارها داشته‌ایم. به راستی دلیل مشاهده چشمگیر چنین تصاویری در سطح جامعه چیست؟ چرا برخی جوانان جامعه ما آنچنان که جامعه‌از آنها انتظار دارد رفتار نمی‌کنند؟

“

البته از این نکته مهم هم غافل نشوید که وجود یک یا چند نشانه از نشانه‌هایی که به آنها اشاره شد، لزوماً به این معنا نیست که فرد مورد نظر دچار اختلال شخصیت و نداشتن بلوغ اجتماعی است، بنابراین بهتر است در صورت مشاهده نشانه‌های تردیدبرانگیز در این خصوص از افراد و مشاوران متخصص با تجربه کمک بگیرید.
■ اهمیت بلوغ اجتماعی و نقش آن در ازدواج
موفق
یکی از دلایل اهمیت بلوغ اجتماعی آن است که این نوع از بلوغ معمولاً در بیشتر افراد با فاصله قابل ملاحظه‌ای از سایر انواع است از بلوغ جنسی، بلوغ روانی و... اتفاق می افتد. اگر بلوغ را به سه دسته کلی بلوغ جسمانی، بلوغ روانی و بلوغ اجتماعی تقسیم کنیم، صرف نظر از بلوغ جسمانی که بیشتر تحت تأثیر عوامل فیزیکی و محیطی مانند تغییر در سطح هورمون‌های جنسی، آب و هوا، شرایط اقلیمی، وراثت، تغذیه و... می‌باشد؛ معمولاً بلوغ روانی حدود سه تا چهار سال پس از بلوغ جسمانی اتفاق می‌افتد و بلوغ اجتماعی نیز به عنوان آخرین مرحله بلوغ حدود سه تا چهار سال پس از بلوغ روانی ایجاد می‌شود.

پس می توان گفت تشخیص سن ازدواج و اینکه یک جوان در چه سنی قدرت تشکیل خانواده را به دست آورده و می تواند مسئولیت یک زندگی را به دوش بگیرد، تا حدود زیادی وابسته به رسیدن فرد به بلوغ اجتماعی است. همین اختلاف زمانی بین وقوع بلوغ اجتماعی و سایر بلوغ‌هاست که در بسیاری از موارد باعث به اشتباه افتادن خانواده‌ها در درک و تشخیص زمان مناسب ازدواج فرزندان‌شان می‌شود. احتمالاً شما هم جوانانی را سراغ دارید که با وجود بلوغ جسمی، روانی و بعضاً اقتصادی در ارزیابی‌های شخصیت اجتماعی برای ازدواج مردود می‌شوند.

برای بی سر دن بیش از پیش به اهمیت بسالای بلوغ اجتماعی خوب است بدانید بر خلاف سال‌ها و دهه‌های گذشته، بلوغ اجتماعی بیشتر بر توانایی فرد در مواجهه و سازگاری با محیط اجتماعی دیگر می توان گفت بلوغ اجتماعی بر نحوه عملکرد فرد در فعالیت‌های روزانه که بر پایه شایستگی‌های شخصی، سازگاری و انعطاف پذیری اجتماعی شکل می گیرد تأکید دارد

“

آینده و زندگی موفقیت آمیز فردی و اجتماعی کودکان و نوجوانان مستلزم یادگیری مهارت‌هایی است که در طی دوران رشد سن می‌کنند، مهارت‌هایی که بدون دستیابی به آنها بهزیستی اجتماعی و سلامت زندگی فردی و اجتماعی دچار اختلال خواهد شد. پس از همین دوران کودکی و نوجوانی به فکر فرزندان‌تان باشید و با فراهم کردن زمینه‌ها لازم، آنها را در مسیر کسب مهارت‌های اجتماعی قرار دهید. مهارت اجتماعی استعدادی است که باعث بروز رفتارهای اجتماعی سالم می‌شود. این مهارت می‌تواند در روابط آدمی با دیگران، نتایج مثبت و موفقیت‌آمیزی به وجود آورد. ارزش‌ها، باورها، آداب، رسوم، سنت‌ها و هنجارهای جامعه و محیط پیرامونی کودکان‌تان را با زبانی کودکانه و مطابق درک و فهمش با او گوشزد و کمک کنید تا او از همین حالا آنها را تمرین و برای خود درونی کند. خوب است بدانید اگر چه کسب مهارت‌های اجتماعی یکی از عناصر اساسی اجتماع شدن آدمی در همه دوران‌ها و تمام فرهنگ‌هاست، اما در دهه‌ها و سال‌های اخیر مورد توجه ویژه پژوهشگران اجتماعی قرار گرفته است.

✽ کارشناس ارشد جامعه‌شناسی

ضرورت بلوغ کامل در همسرگزینی

برای انتخاب شریک زندگی دو چشم قرض بگیرید

■ فرزانه فریدونی

ازدواج یکی از مهم‌ترین تصمیم‌هایی است که در زندگی مان می‌گیریم و مثل انتخاب کفش نیست که اگر خوشمان نیامد، عوضش کنیم یا اگر بایمان رازد، کنارش بگذاریم و به فکر یک کفش دیگر باشیم. از همان ابتدا که قصد تشکیل خانواده کردیم باید به این توجه داشته باشیم که این انتخاب کاملاً با دیگر مسائل فرق دارد و به نوعی شوخی بردار نیست. معمولاً بزرگ‌ترها همیشه این نکته ظریف را برای جوانان در آستانه ازدواج می‌گویند: «وقتی می‌خواهی انتخاب کنی دو تا چشم و دو تا گوش قرض بگیر، خوب چشمتا بوزن کن، اما وقتی طرفو انتخاب کردی دیگه وقت کنکاش نیست، همه چیز و با عشق بین.» همیشه این نصیحت توی گوشمان باشد که برای به‌دست آوردن یک چیز با ارزش باید اول تلاش کنیم و بعد به فکر بهره‌برداری و لذت بردن از آن باشیم. در واقع برای داشتن یک زندگی و همراه خوب و مناسب لازم است ما نیز حداقل شرایط را دارا باشیم تا بقیه عوامل در کنار هم به‌دست آید. به غیر از اینکه باید شرایط فکری، روحی، عقلی، جسمی و... فراهم باشد، رسیدن به بلوغ اجتماعی بسیار مهم است و کسب نمره قبولی از این شاخص به ما اجازه می‌دهد که در مورد ازدواج فکر کنیم.

■ با خودتان صادق باشید

زمانی که فرد به بلوغ اجتماعی رسیده باشد، این یعنی می‌تواند در صورت رعایت همه مسائل در آینده با یک زندگی را به دوش بکشد و ممکن است بر عکس آن نیز اتفاق بیفتد. ویژگی‌های مشتری‌گرایی برای داشتن بلوغ اجتماعی وجود دارد که تقریباً همه ما در لحظه لحظه زندگی مان به آن عمل می‌کنیم و رعایت‌شان ما را تا تأیید می‌کند. برای تشکیل خانواده ابتدا باید با خودمان روراست باشیم و با بررسی رفتار و عملکرد دمان بسنجیم که چقدر به بلوغ اجتماعی رسیده‌ایم؟ آیا می‌توانیم با این اوضاع مسئولیت زندگی مشترک را بر عهده بگیریم؟ بدون شک در این شرایط فقط خودتان مطرح نیستید و باید به فکر طرف مقابل هم باشید چون قرار است یک عمر با شما زندگی کند و در این زندگی مشترک تحمل کردن با سازش و درک کردن تفاوت زیادی دارد. اگر ما مسئولیت پذیر باشیم و بتوانیم بدون مشکل یک زندگی را اداره کنیم، بدون به مسائل پیش آمده در جامعه بی تفاوت نباشیم، با افراد ارتباط درست برقرار کنیم

نهایت تلاش‌شان را به کار ببندند و در برابر سختی‌ها صبوری کنند. زمانی که همه چیز بر وفق مراد و شرایط فراهم باشد، هیچ کس نمی‌تواند ادعا کند که من به وضعیت ایده‌آل رسیدیم. وقتی فرد محک زده شده و با مشکلات ریز و درشت مواجه می‌شود می‌توان عیاش را استنجد و میزان صبر و استقامت‌ش را فهمید.

در طول زندگی برای همه افراد مشکلات فراوانی پیش می‌آید که غیرمنتظره است و تنها با رسیدگی به این مسائل و انجام درست وظایف می‌توان بر آنها غلبه کرد. این موضوع بسیار ارزشمند و مهم است که افراد هنگام روبه‌رو شدن با مشکلات واکنشی مناسب انجام دهند و در زندگی توانایی حل مسائل را داشته باشند. چه فایده دارد که در شرایط خوب، زندگی عادی داشته باشند اما با پیش آمدن مشکلی کوچک همه چیز به‌هم بریزد و از کوره دربروند.

آنچه اهمیت دارد این است که بتوان به جای داد و قال کردن و از زیر بار مسئولیت در رفتن با مشکل کنار آمد و به دنبال حقیقت وقتی در جست‌وجوی فردی برای انتخاب همراه زندگی هستید از همه چیز مطمئن شوید و سپس فکر ازدواج و مراحل بعد از آن باشید.

■ در جست‌وجوی شریکی خوب

وقتی به این نتیجه می‌رسید که می‌توانید از پس همه مشکلات و سختی‌های زندگی مشترک بر بیایید، فقط به داشتن همسر باید حواسمان به نظرات و راهنمایی‌های خانواده، اطرافیان و دوستانمان باشد. حال همراه و همسر مناسب است که بتوانید در کنار او یا همه این سختی‌ها مبارزه کنید و خم به ابرو نیاورید.

صرف اینکه مهر ازدواج بر صفحه دوم شناسنامه‌تان خورده شود کافی نیست و چیزی که اهمیت دارد انتخاب درست و عاقلانه است. در واقع انتخاب شمامت که به کار ببرند.

“

انتخاب مناسب مسئله‌ای نیست که با یکی دوروز و اقدام چند روزه حل و فصل شود. برای پیدا کردن یک یار و همراه خوب باید خوب چشم‌هایتان را باز کنید و به دقت ویژگی‌های رفتاری و اخلاقی طرف مقابل را بررسی کنید

“

و روابطمان را ادامه دهیم، سازگاری با دیگران داشته باشیم، در کنارشان کار و فعالیت کنیم و از نظر مالی تأمین باشیم می‌توان گفت که به بلوغ اجتماعی برای ازدواج رسیده‌ایم و در ادامه می‌توان در خصوص سایر موارد تصمیم‌گیری کرد. تنها انتظاری که از افراد می‌رود این است که قبل از اینکه تصمیم به انتخاب همسر بگیرند تکلیفشان را با خودشان مشخص کنند، بدون اطمینان از شرایط‌شان اقدام نکنند و دنبال گزینه موردنظرشان روند. در حقیقت وقتی در جست‌وجوی فردی برای انتخاب همراه زندگی هستید از همه چیز مطمئن شوید و سپس فکر ازدواج و مراحل بعد از آن باشید.

■ در جست‌وجوی شریکی خوب

وقتی به این نتیجه می‌رسید که می‌توانید از پس همه مشکلات و سختی‌های زندگی مشترک بر بیایید، فقط به داشتن همسر باید حواسمان به نظرات و راهنمایی‌های خانواده، اطرافیان و دوستانمان باشد. حال همراه و همسر مناسب است که بتوانید در کنار او یا همه این سختی‌ها مبارزه کنید و خم به ابرو ندارد.

نفس عمل مهم است و اینکه افراد به مشورت کردن و کمک فکری از دیگران اعتقاد داشته باشند و آن را در زندگی‌شان به کار ببرند.